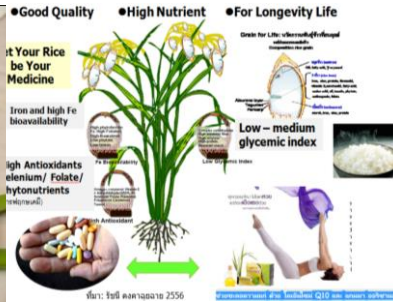

ความท้าทายข้าวไทยในทศวรรษหน้า

รศ.สมพร อิศวิลานนท์
 สถาบันคลังสมองของชาติ
 E-mail: somporn@knit.or.th

➤ ตลาดการค้าข้าวโลกตามประเภทของข้าว

✓ ข้อมูล USDA (June 1, 2020) มีการค้าข้าวโลกในปี 2562 ประมาณ 43.5 ล้านตัน

✓ ประมาณผลผลิตข้าวโลกประมาณ 496 ล้านตันในปี 2562 มีสัดส่วนการซื้อขายในตลาดระหว่างประเทศเพียงร้อยละ 9 ของผลผลิตข้าวโลก

⇒ ตลาดการค้าข้าวโลกจะมีขนาดที่แตกต่างกันตามประเภทของกลุ่มข้าว

*ข้าวหอม ประมาณ 4.5 ล้านตัน

*ข้าวเหนียว ประมาณ 1.0 ล้านตัน

*ข้าวแข็งประมาณ 6.5 ล้านตัน

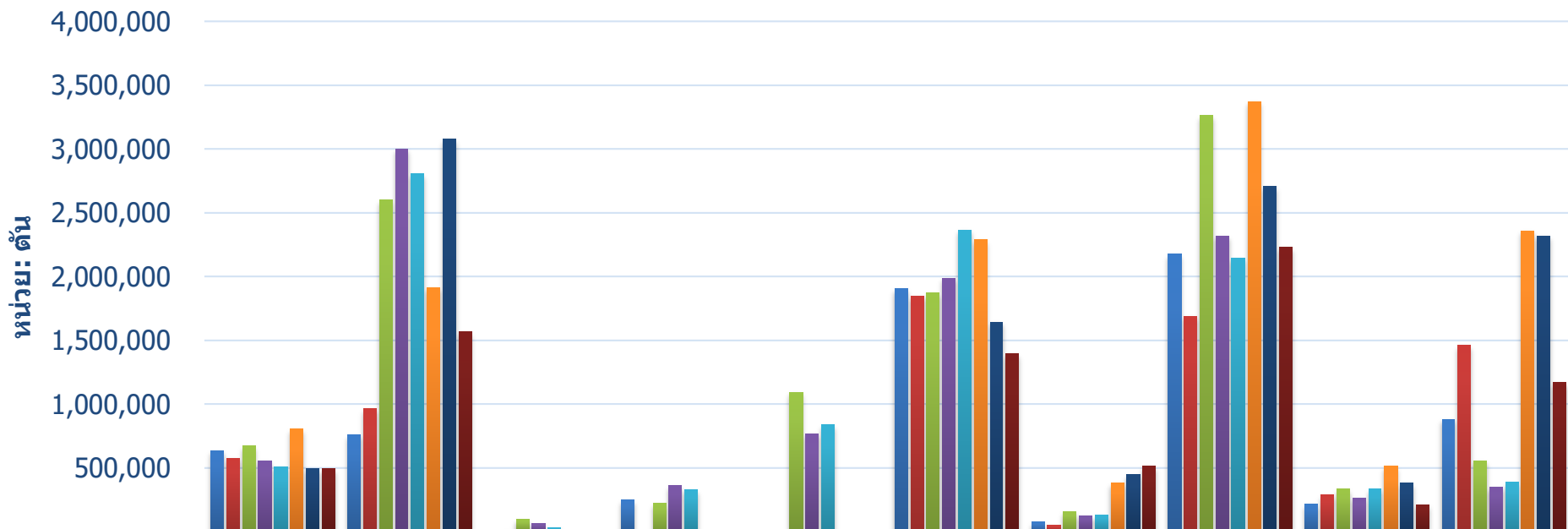
*ข้าวบาสมати ประมาณ 4.5 ล้านตัน

*ข้าวญี่ปุ่น ประมาณ 2.5 ล้านตัน

*ข้าวสารเจ้าและข้าวหัก 24.5-27 ล้านตัน

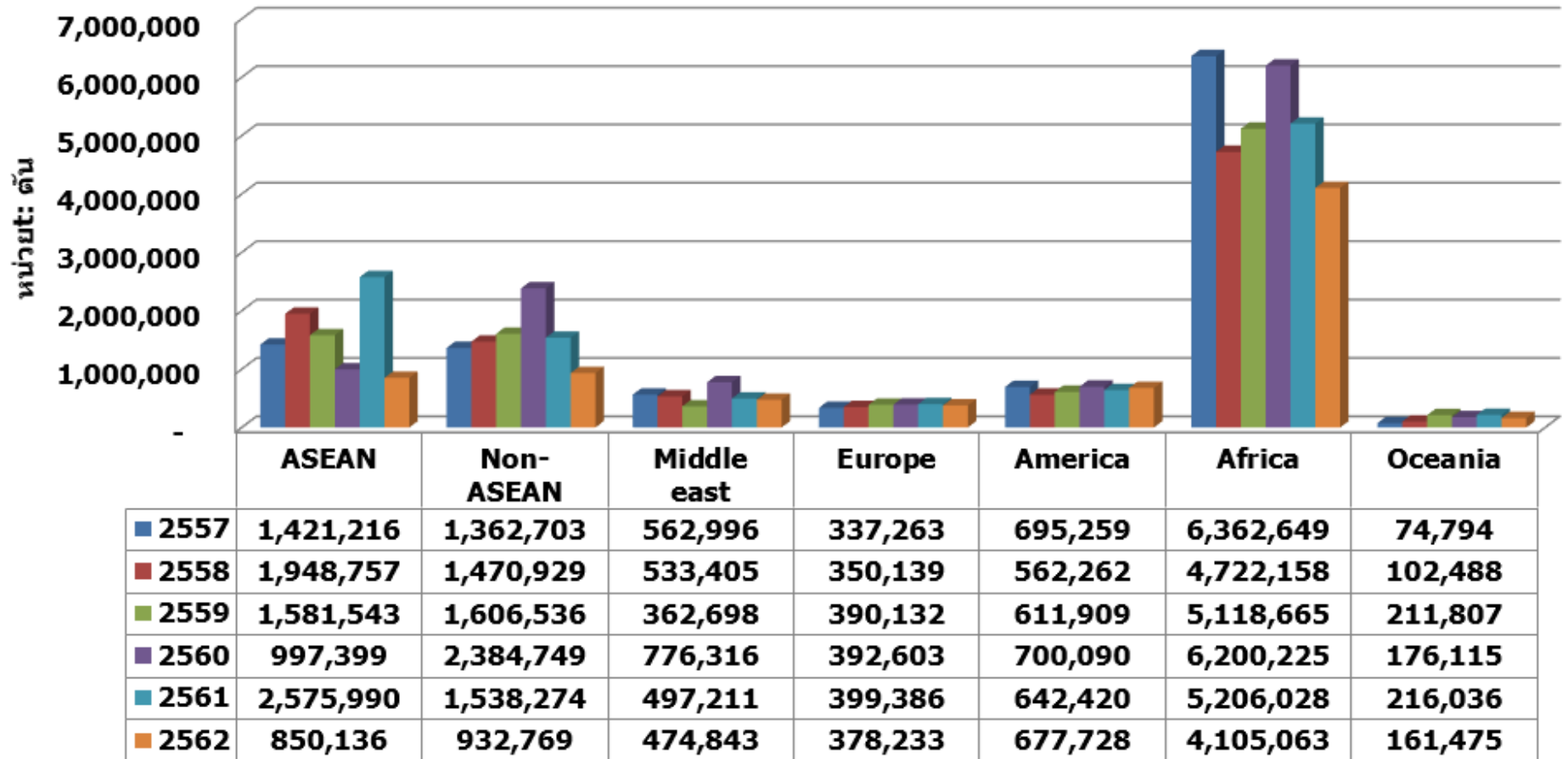
▶ ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยจากปี 2555-2562 ตามชนิดของข้าว

ปริมาณการส่งออกข้าวไทยตามชนิดข้าวปี 2555-62

	ข้าวสารเจ้า 100%	ข้าวสารเจ้า 5%	ข้าวสารเจ้า 10%	ข้าวสารเจ้า 15%	ข้าวสารเจ้า 25%	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวหอมปทุม	ข้าวหนึ่ง	ข้าวเหนียว	ข้าวอื่น ๆ
พ.ศ. 2555	636,632	760,197	5,721	249,387	4,775	1,906,100	74,841	2,176,900	216,060	880,587
พ.ศ. 2556	577,014	966,138	10,227	6,913	8,203	1,847,200	50,610	1,691,400	287,392	1,458,900
พ.ศ. 2557	674,053	2,601,000	96,651	219,549	1,091,200	1,869,600	161,071	3,262,600	334,084	556,058
พ.ศ. 2558	556,148	3,002,094	66,048	361,264	767,569	1,987,214	124,401	2,317,608	264,432	348,985
พ.ศ. 2559	508,998	2,807,514	32,271	328,289	838,779	2,364,732	131,694	2,143,612	337,493	389,908
พ.ศ. 2560	801,847	1,913,403	-	-	-	2,288,544	378,687	3,373,184	514,549	2,357,283
พ.ศ. 2561	496,914	3,077,877	-	-	-	1,642,744	447,163	2,708,222	383,540	2,318,887
พ.ศ. 2562	491,715	1,565,855	-	-	-	1,395,892	513,461	2,229,558	214,454	1,169,313

▶ ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยจากปี 2557-2562 ตามภูมิภาคต่างๆของโลก

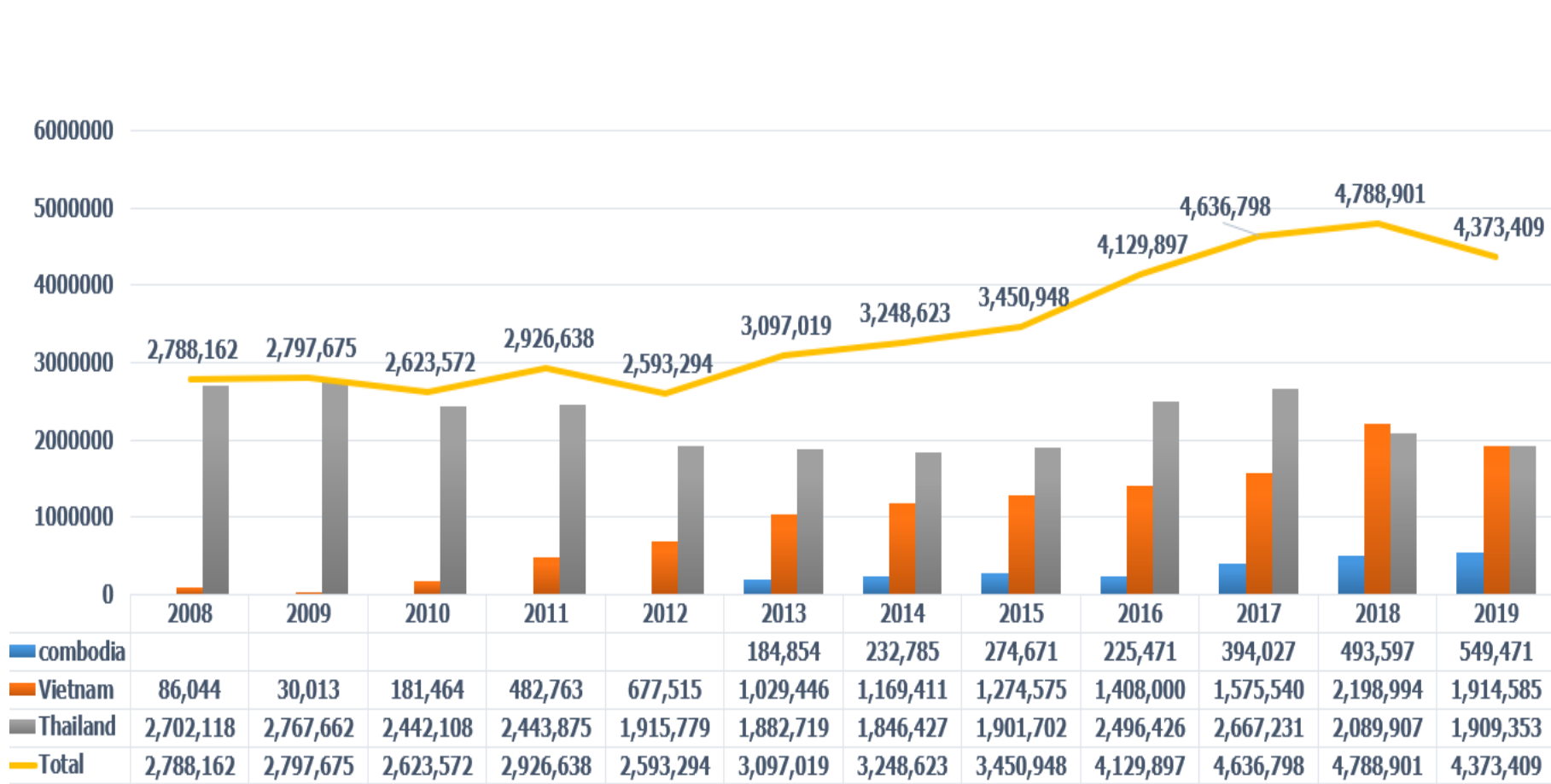
ที่มา: กรมศุลกากร

ปริมาณการส่งออกข้าวรวมของไทย 2557-2562

ปี	2557	2558	2559	2560	2561	2562
หน่วย: ล้านตัน						
ส่งออกรวม	10.82	9.69	9.88	11.63	11.08	7.58

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมของประเทศผู้ส่งออกสำคัญ 2008-2019(2551-2561)

✓ปี 2008 เวียดนามส่งออกข้าวหอมเพียง 86,044 ตัน และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็น 2.09 ล้านตันในปี 2561 และลดลงเล็กน้อยในปี 2562

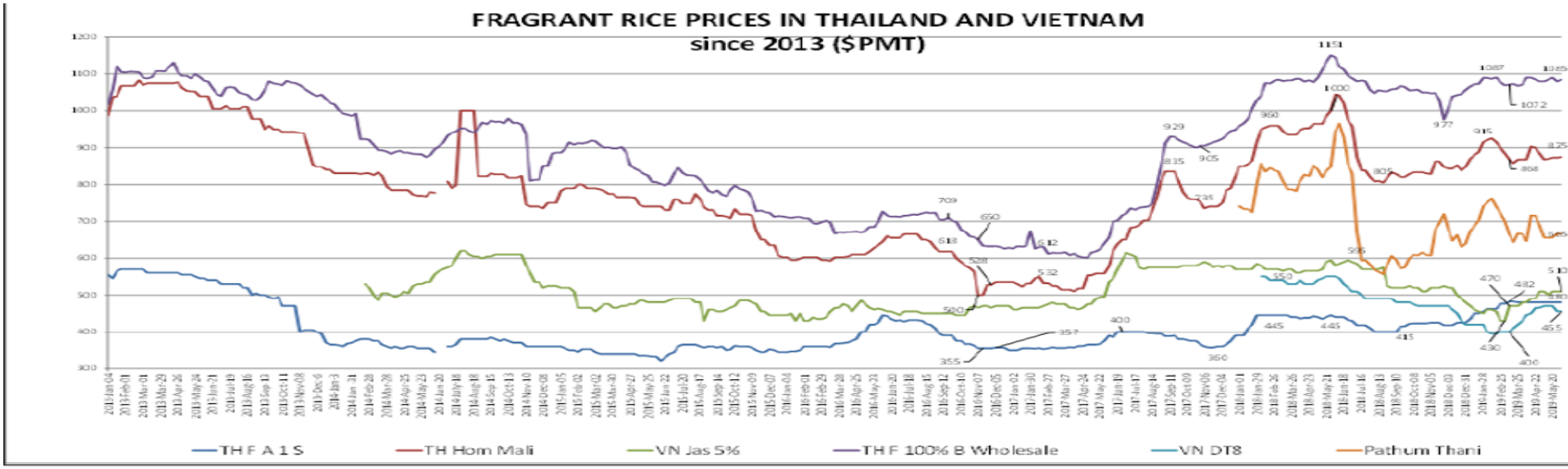
ที่มา: ข้อมูลประเทศไทยจากกรมศุลกากร; ข้อมูลของเวียดนามจาก Vietnam: Grain and Feed Annual, USDA(various issues); และ กัมพูชาจาก Cambodia: Grain and Feed Annual, USDA(various issues)

➤ราคาข้าวหอมของไทยและเวียดนามจากปี 2559-2562

ราคา	2559		2560		2561		2562	
	Thai	Viet	Thai	Viet	Thai	Viet	Thai	Viet
หน่วย: US\$ต่อดัน								
KDML100%	716		815		1,160		1,212	
Thai jasmine	576		604		774		715	
Viet Jasmine		450		570		525		548

ที่มา: KDML 100% และ Thai Jasmine จากสมาคมผู้ส่งออกข้าว; Vietnam Jasmine จาก ค่าเฉลี่ย ของ International Trader

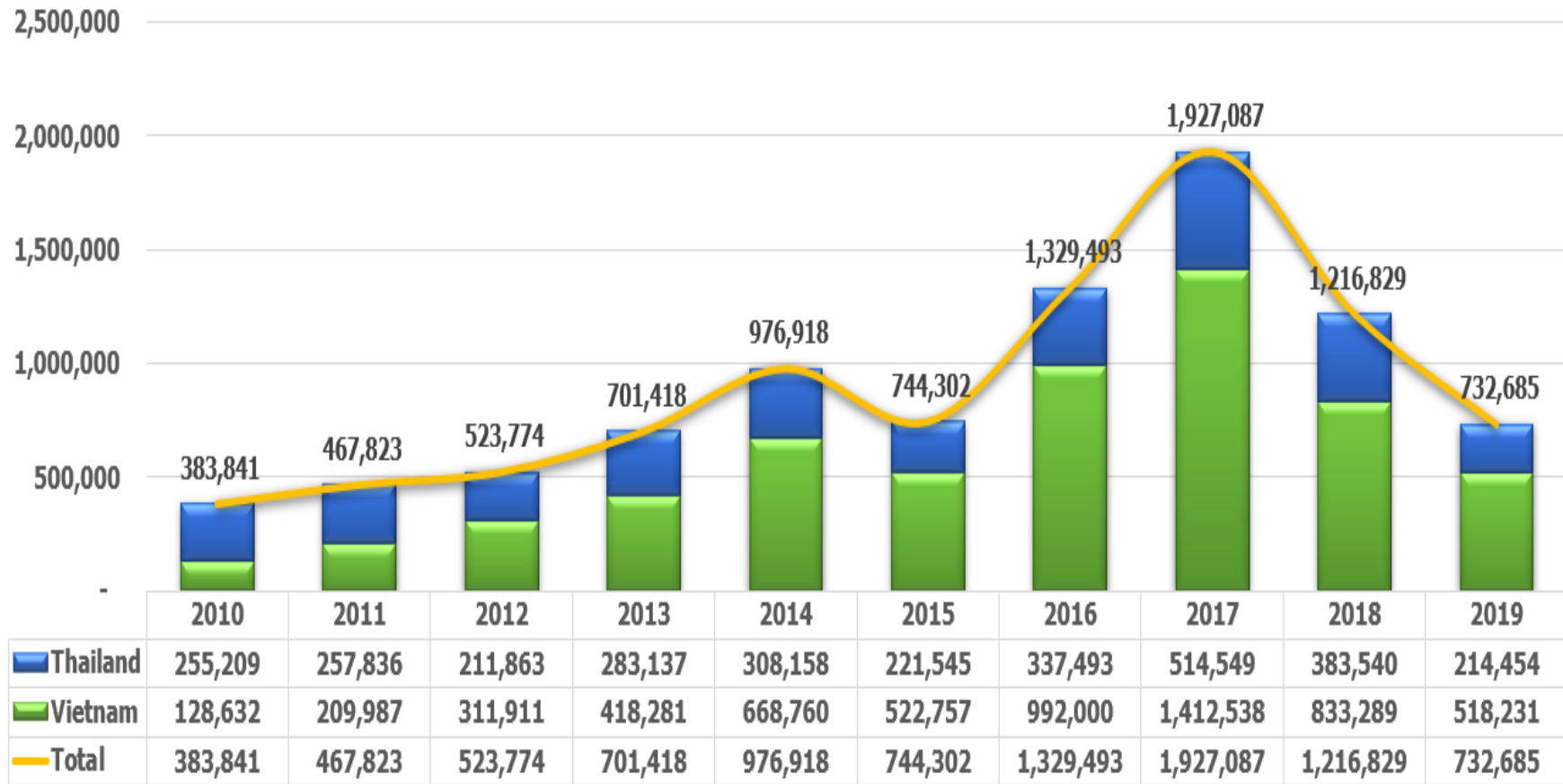
✓การเคลื่อนไหวของราคาข้าวหอมประเภทต่างๆจาก Thai Rice Trader, 2013-may 2019

Note: TH FA 1S = Hom Mali broken rice, VN Jas 5% = Vietnam Jasmine rice 5%

➤ ปริมาณการส่งออกข้าวเหนียวของประเทศผู้ส่งออกสำคัญ 2010-2019 (2553-2561)

- ✓ ตลาดข้าวเหนียวในปี 2560 มีประมาณ 1.93 ล้านตัน แต่ในปี 2563 , ประมาณ 0.73 ล้านตัน
- ✓ เวียดนามส่งออกข้าวเหนียวเป็นอันดับหนึ่งของโลก แต่จะเป็นข้าวเหนียวคุณภาพต่ำ

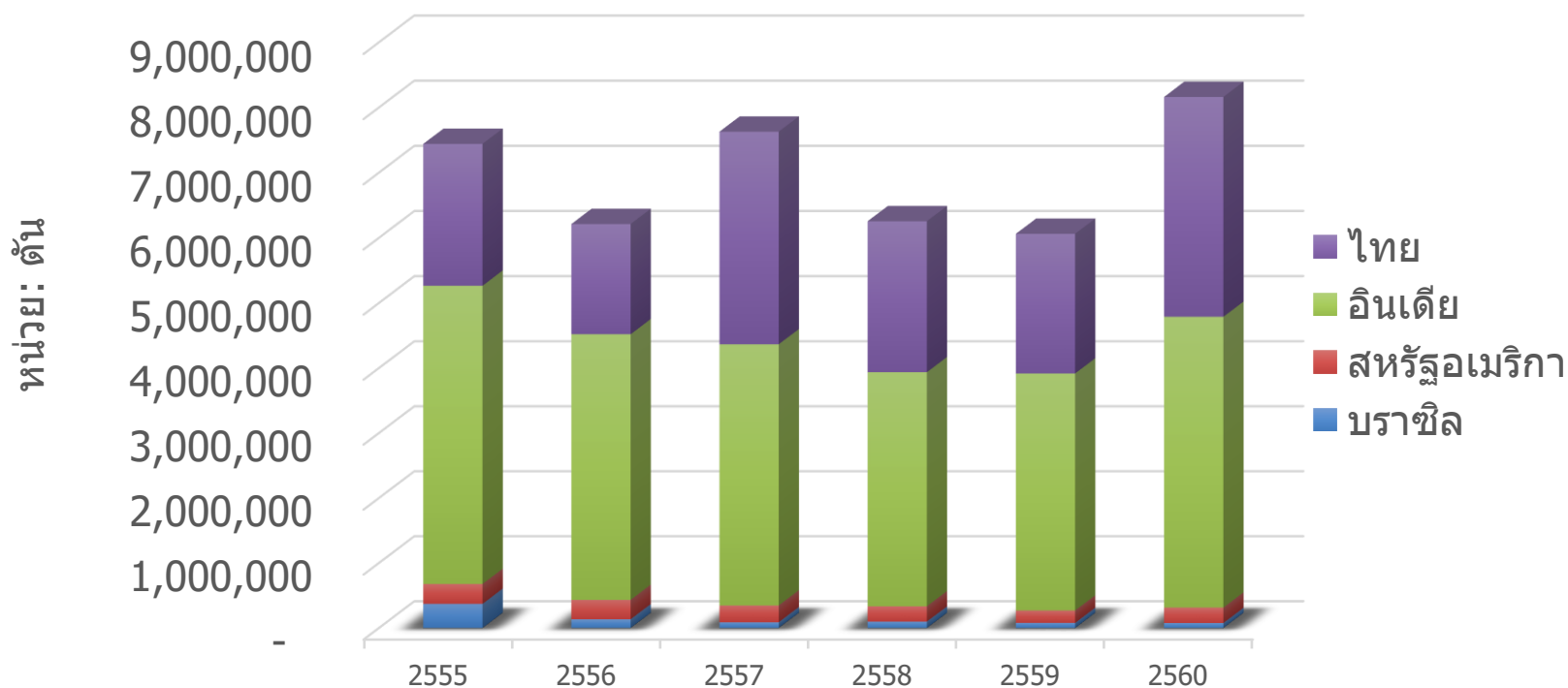

ที่มา: ประเทศไทยข้อมูลจากกรมศุลกากร; เวียดนามจาก Vietnam: Grain and Feed annual, USDA (various issue)

➤ อินเดียนำในตลาดข้าวพาร์บอย

✓ ในปี 2562 ไทยส่งออกข้าวหนึ่งประมาณ 2.23 ล้านตัน และคาดว่าอินเดียส่งออกประมาณ 4.0 ล้านตัน

✓ ในปี 2560 อินเดียส่งออกข้าวพาร์บอย 4.47 ล้านตัน(58.14%)และไทยส่งออก 3.37 ล้านตัน(41.333%) ไทยส่งออกข้าวพาร์บอยไปแอฟริกาเป็นสำคัญ

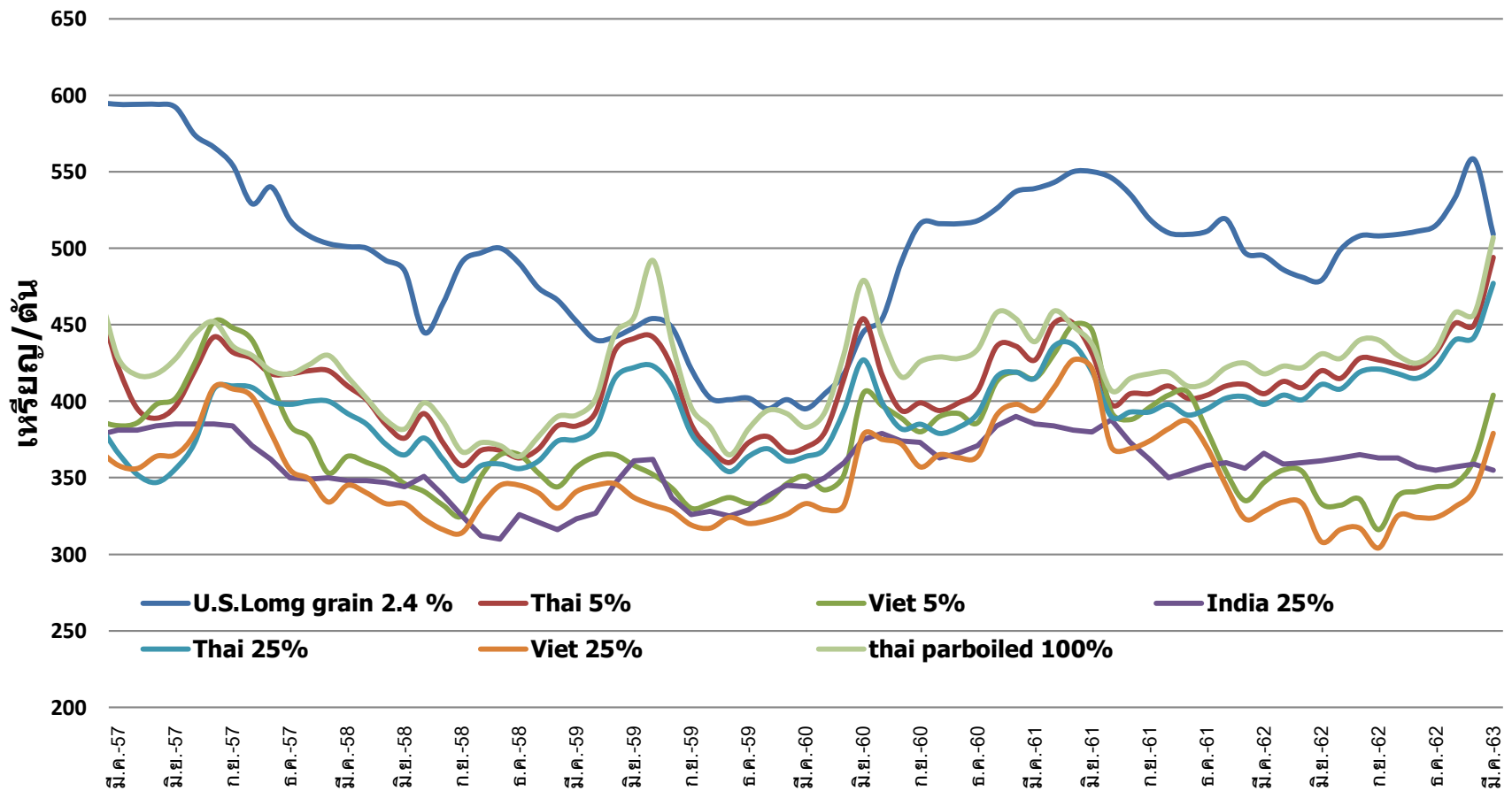

ที่มา: ข้อมูลปี 2555-2560 คำนวณจากข้อมูล Trade Map; ส่วนข้อมูล 2555-2560 ของไทยจากข้อมูลกรมศุลกากร

➤ทิศทางราคาข้าวในตลาดการค้าข้าวโลกในปี 2563

➤ราคาข้าวในตลาดส่งออกมีแนวโน้มในทิศทางขาขึ้นนับจากปลายปี 2562 อันเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 แต่จุดต่ำสุดของราคาเกิดขึ้นในปี 2559 (เมื่อไทยระบายนสต็อกจากโครงการรับจำนำจนเหลือในระดับต่ำ)

➤ ประเด็นความท้าทายในทิศทางงานวิจัยด้านข้าวของไทย

- ✓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค
- ✓ การแข่งขันจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำมีเพิ่มสูงขึ้นและหดตัวใน market share ของไทยในตลาดการค้าข้าวโลก
- ✓ ความก้าวหน้าด้าน Bio-technology ทำให้การปรับปรุงพันธุ์มีลักษณะเป็น Tailor made มากขึ้น มีความหลากหลายด้านพันธุ์ข้าวมากขึ้น
- ✓ สินค้าข้าวกำลังปรับตัวจาก staple food ไปสู่รูปแบบของ non-staple food โดยเฉพาะด้านโภชนาการและการ functional food รูปแบบต่างๆมากขึ้น
- ✓ ความก้าวหน้าด้าน digital technology และ ICT เปลี่ยนรูปแบบของ farming และ รูปแบบช่องทางการค้าใหม่ๆ
- ✓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกสร้างความเสี่ยงในระบบการผลิตในไร่นามากขึ้น
- ✓ อื่นๆ เช่น การก้าวสู่ยุค BCG; การเป็น dynamic ของตลาดและผู้บริโภค; เกษตรกรสูงวัย เป็นต้น

ขอบคุณ